

Večernik

Leto I. (VIII.), šte. 121

Maribor, torek, 27. septembra 1927

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemanje v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljanje na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 19

Oglaš po tarife

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Et meminisse iuvabit . . .

Netaknosti naših Nemcev o priliki bivanja nemških novinarjev v Sloveniji

Maribor, dne 27. septembra.

Včeraj so se mudili v Mariboru zastopniki tiska iz Nemčije. Napravili so tudi izlet v Ptuj, kjer sta jih v imenu »nemškega« Ptujca pozdravila dr. Fichtenau in Spruschina. Mentorji nemškim gostom na vsem potovanju od koroške meje pa do Maribora in tudi v Ptuj so bili voditelji nemške stranke v Sloveniji dr. Mühleisen, dr. Morocutti in Schauer. Paznemu očesu ni moglo ostati prikrito, da je bil izlet nemških novinarjev v našo državo aranžiran predvsem v svrhu njihovega študija glede položaja našega nemštva. Da so jim imenovani mentorji položaj nemštva zlasti v Sloveniji naslikali v svoji povsem enostranski luči, o tem ni za nas nobenega dvoma. — Kot klasičen vzgled, kako se je informiralo nemške goste, navajamo sledeče dejstvo: Ko se je moral avtobus na vožnji med Ptujem in Mariborom radi malega defekta ustaviti v neki krčmi, povsem slovenski vasi pred neko gostilno, je eden izmed nemških gostov oba mala gostilničarjeva otroka vprašal nekaj v nemščini. Ta dva ga seveda nista razumela. Med tem je pristopil gostilničar, ki kakor marsikateri Slovenec brihtne glave zna tudi nemško in je govoril s tujci v nemškem jeziku. In kaj so izkalkulirali iz tega? Da je ta rodina bila nemška, da je raznarodena, češ, oče še zna nemško, otroci pa ne znajo več. V tako lažnjivi luči so se dali poučiti o »raznarodovanju« nemštva v naših krajih gostje iz Nemčije od tukajšnjih zastopnikov nemštva.

To je prvo, kar smo morali pribiti!

Zvečer je mariborska mestna občina priredila gostom na čast banket, kate-rega so se poleg gostov iz Nemčije ter mariborskih tovarišev novinarjev udeležili tudi povabljeni zastopniki državnih oblasti in mesta. Pri tej priliki sta zopet dr. Mühleisen in dr. Morocutti čutila potrebo, da igrata tolmača takozvane nemške manjšine v Sloveniji. Človek bi se niti najmanj ne spodtaknil, ako bi bila imenovana gospoda pozdravila nemške goste v imenu Nemškega političnega društva in tu naseljenih Nemcev. Toda zgodilo se je več. Smatrala sta za potrebno, da pred zastopniki naše državne oblasti in slovenskega javnega mnenja načeta vprašanje na-

rodnih manjšin, zlasti vprašanje takozvane nemške manjšine v Sloveniji z izjavami, ki jih moramo imenovati vse prej nego taktne in resnici odgovarjajoče. Dr. Mühleisen je govoril o »izgre-dih« proti Nemcem, ki se baje tudi še danes vedno ponavljajo, ter o krivicah na šolskem polju, češ da se Nemcem ne daje dovolj prilike za šolski pouk v materinskem jeziku. Gospod dr. Mühleisen sam dobro ve, da je lagal, ker bi v nasprotnem slučaju moral pred nemškimi gosti priznati, da naša naučna uprava vzdržuje v Mariboru za 120 nemških otrok 6 razredov osnovne šole. Priznati bi moral tudi, da število nemških otrok v Mariboru in tudi drugod od leta do leta stalno pada. Tudi gospod dr. Morocutti je smatral za potrebno, govoriti sicer o »Völkerverständigung« in podobnih lepih stvarih, pri tem pa tudi udariti na struno o krivicah, ki se baje godijo Nemcem v Sloveniji. Kakor da je morda največja krivica, da sedi on sam kot eksponent našega nemštva v obmejnem št. ilju lepo v mehkem naslonjaču od države plačanega okrožnega zdravnika ter zdravnika bolniške blagalne itd. Res, nezasišljana krivica!

Gospoda se imata zahvaliti samo skrajnemu taktu zastopnikov naših oblasti in slovenskega tiska, ki niso hoteli izzvati neprijetnih incidentov, da nista dobila že na sam ta večer odgovora, ki sta ga zaslužila. Najlepši odgovor sta pa itak prejela od vodje nemške ekspedicije dr. Peehla, ki je v svojem nagovoru z mnogo takta popolnoma ignoriral izvajanja obeh nemških kverulantov o krivicah ter povdaril one strani, ki naj vodijo do sporazuma nemške in naše države. Povdaril je, da je onega, kar moramo skupno braniti, veliko več nego malenkostnih nesoglasij v enem ali drugem vprašanju. Nazdravil je našemu narodu, državi in kralju. Njegova izjava je bila izraz širokega obzorja moža, ki gleda nekoliko dalje nego samo do svojega domačega plota. Ako imata gospoda dr. Mühleisen in dr. Morocutti količ-kaj soli v glavi, sta ga morala razumeti in biti ju je moralo v dno duše sram.

Mi pa bomo poskrbeli, da bodo počete obeh gospodov, ki se ščitita za voditelja naših Nemcev, tudi naši tovariši novinarji v nemški državi znali pravilno in objektivno ceniti.

Minister dr. Gosar o stanovanjskem problemu

Ukinjenje zaščite najemnikov s 1. novembrom, podaljšanje neodpovedljivosti do 1. aprila in maksimiranje najemnine

BEOGRAD, 27. septembra. V zadnjem času so se pojavile razne vesti, da namerava vlada podaljšati zaščito najemnikov do 1. 1930. Zastopniki časopisja so se zato obrnili na ministra za socialno politiko dr. Gosarja, ki pa se je izognil preciznemu odgovoru na stavljena vprašanja in opozarjal na svoječasni govor o priliki proračunske razprave. Minister je obenem pripomnil, da bo najprej povabil na konferenco sekcijske šefe svojega ministristva, nakar šele bo lahko dal pojasnilo na to vprašanje. Vsekakor pa se bodo enako upoštevale želje hišnih lastnikov in najemnikov. Upa, da se bo našla zadovoljiva rešitev za oba dela.

Svoječasno je sedanjí minister izjavil med drugim, da se more z vso upravičenostjo domnevati, da bodo s

povišanjem stavbne delavnosti dobili stanovanja tudi oni najemniki, ki so jih dosedaj zaman iskali. Zaščita najemnikov pa se v smislu zakonskih določil vsekakor mora prenehati s 1. novembrom. Ker pa pade ta termin pred zimo, je treba misliti, kako naj se ustvari prehodna perioda, da se preprečijo deložacije pozimi.

V zvezi s tem je zvedel vaš poročevalec, da bo zaščita najemnikov dejanski ukinjena s 1. novembrom. Pač pa bo podaljšana neodpovedljivost stanovanj do 1. aprila 1928. Istočasno se izvrši tudi maksimiranje najemščin, ki po lokalnih razmerah nikakor ne bo smela presežati zlate paritete. Vsako povišanje najemnine nad zlato pariteto bo kaznovano kot oduševstvo.

Čudna pota finančne uprave

Orientalna praksa — Odbijanje tujega kapitala od udeleštovanja v naši državi

Generalna direkcija davkov je nedavno odredila naknadni razpis davka na poslovni promet onih oseb, ki so pooblašene delati z devizami in valutami, in sicer naknadno za ves čas od 1. okt. 1921, torej za 6 let.

Stvar se bo zdel marsikomu malenkostna, češ, to zadene itak samo nekaj ljudi. In vendar je stvar načelnega pomena, ker pomeni ta naredba povračanje prakse, ki ruši red, predpogoj vsakršnega gospodarskega dela, prakse, ki je v prejšnjih letih povzročila toliko gorja v našem gospodarskem življenju.

Vlada, ki je sedaj že ponovno izjavila, da hoče izvesti izenačenje davkov, na katero že čakamo devet let; vlada, ki je tudi že ponovno izjavila, da hoče skrbeti za rešitev gospodarske krize, bi pač ne smela pustiti, da se na tak način ruši itak že do skrajnosti otežkočene gospodarske kalkulacije s predpisovanjem naknadnih davkov, ki je v danem slučaju zadelo morda le majhen krog ljudi, ki pa lahko že jutri udari večjo

skupino. Vlada ne bi smela trpeti uvažanja kaosa v finančno upravo, ker na tak kaos ne reagira samo domači »privredniki«, ampak tudi inozemski denarni trg, ki pozorno sledi vsem pojavom v naši državi, ki ovirajo njeno ekonomsko konsolidacijo.

Delavnost solidnega trgovca, obrtnika itd. sloni na možnosti pravilne kalkulacije glede vseh proizvodnih stroškov in glede cen, ki se morejo na trgu doseči. Čim bolj se normalizirajo razmere, tem manjši postaja riziko kalkulacije. Zdaj si pa zamislite obrtnika, ki naenkrat dobi obvestilo davne oblasti, da se mu za 6 let nazaj predpiše davek.

Ponovno že so vse gospodarske organizacije v državi povzdignile svoj svarilni glas proti tej orientalski praksi, ki ruši možnost kalkulacije in odbija tuji kapital od udeleštovanja v naši državi. Toda še vedno se ponavljajo stari grehi, ki onemogočajo ozdravljenje naših gospodarskih prilik in ubijajo voljo do dela.

Nezadovoljiv odgovor bolgarske vlade

Bolgarska odklanja odgovornost za atentate na našem ozemlju — Nove ekrazitne bombe — Malinov in njegova žena izropana

BEOGRAD, 27. septembra. Včeraj je prispel odgovor bolgarske vlade na našo intervencijo radi bombnega atentata bolgarskih komitašev na br-zovlak Sofija—Beograd. Bolgarska vlada sicer obžaluje dogodek, odklanja pa odločno vsako odgovornost. Jugoslovanska vlada je sprejela odgovor z nezadovoljstvom in namerava napraviti v Sofiji nove korake. Ako pa bi bilo tudi to brez uspeha, potem je edini izhod apel na Društvo narodov.

SOFIJA, 27. septembra. Včeraj popoldne je bil izvršen v okolici mesta na bivšega ministrskega predsednika in voditelja demokratske stranke. Ma-

linova in njegovo soprogo, roparski napad. Neznani razbojniki so napadli avto, ga popolnoma oplenili in pustili Malinova in njegovo ženo popolnoma gola na cesti.

BEOGRAD, 27. septembra. Notranje ministristvo je dobilo obvestilo, da sta bili včeraj na stopnišču oficirskega kazina v Kočanah, položeni zopet dve veliki ekrazitni bombi. K sreči jih je neki oficir še pravočasno opazil, prerezal z žepnim nožem vrvico in rešil tako življenje svojih tovarišev, poslopje pa katastrofe. Obe bom-bi sta bolgarskega izvora. Policija je aretirala 8 sumljivih oseb.

Radić odklanja vsak stik z Vukičevićem

BEOGRAD, 27. septembra. Vodstvo Hrvatske seljačke stranke je izdalo sinoči poseben komunike, v katerem izjavlja, da odklanja vsak stik z Vukičevićem oziroma s »policijsko izvoljenimi radikali«, kakor tudi vsaka pogajanja z njimi. Komunike je vzbudil v političnih krogih veliko pozornost, v radikalnih vrstah pa pre-senečenje in razburjenje.

Šoferska brezobzirnost.

Včeraj okrog dveh popoldne je po Aleksandrovi cesti v smeri od koldvora proti gradu privozil osebni avtomobil št. I 257, ne da bi na križiščih dajal znamenja. Nepredvidnost šoferja pa bi kmalu terjala težko žrtev. Iz Prešernove ulice je privozil, misleč, da je cesta prosta, kolesar Edvard

H. in zapeljal naravnost pred kolesa brzečega avtomobila. Avto je zgrabil kofesarjevo kolo, ga podrl in popolnoma poškodoval, dočim se po naključju kolesarju ni ničesar pripetilo, trpi pa 2500 Din škode. —

Moda kožuhov in društvo za varstvo živali.

Dunajsko društvo za varstvo živali je sklenilo na svoji seji, da bo na dunajski razstavi mode kožuhov, publik-i z letaki in slikami razložilo, na kako ostuden način se pridobivajo razne, posebno moderne vrste kožuhovine in krzna. Živim ovcam se mladitci reže-jo iz života, mnoge živali odirajo žive itd., da dobi moda posebno fino kožuhovino. Ko je organizacija krznar-jev zvedela za ta sklep društva za varstvo živali, je razstavni oddelček takoj zaprla za vse posetnike, ki se ne more-jo izkazati s posebno legitimacijo.

Zverina v človeški podobi

Svojo ženo razmesaril — Nesrečen dvom o očetovstvu

Rodbinska tragedija v Trnovcih

Razprava proti večerašnjemu obtožencu Jožetu Šilaku se je nadaljevala ob pol 15. in je bila zaključena ob pol 18. Po govorih in replikah državnega pravdnika in zagovornika ter po temeljitem pouku porotnikov s strani predsednika je bilo stavljenih ljudskim sodnikom troje glavnih vprašanj, in sicer: Je-li Jože Šilak kriv, da je dne 15. maja 1926. poskusil umoriti svojega očeta: je-li kriv, da je 27. decembra 1926. očeta res umoril in je-li kriv, da je nosil orožje brez dovoljenja. Porotniki so prvo vprašanje potrdili z 10 glasovi, drugo z 9 in tretje soglasno. Glasovanje porotnikov je v toliko zanimivo, da je eden izmed njih bil prepričan o krivdi obtoženca glede poskušene, ne pa glede izvršenega umora.

Ker Jože Šilak ob času izvršitve zločina še ni bil star 20 let, ga je porotno sodišče, upoštevajoč razne olajšilne okoliščine, obsodilo na pet let težke ječe, dopolnjene z enim postom in eno temnico na dan 15. maja in 27. decembra vsakega leta. Vstale se mu preiskovalni zapori osmih mesecev. Državni pravdnik je prijavil vzklic radi preizkušnje kazni. Obtoženec oziroma njegov zagovornik sta si pridržala odločitev glede posluževanja pravnih lekov.

Maribor, 27. septembra.

Danes imajo soditi porotniki o drugem umoru, še mnogo strašnejšem in bolj krvavem kakor je bil večerašnji. Na zatožni klopi sedi Madžar Ladislav Tot iz Pince pri Dolnji Lendavi, ki je obtožen, da je na večer 22. avgusta 1926. zaklal svojo ženo Rozalijo.

Kmalu po sklenjenem zakonu septembra 1925. so se pojavila med zakoncema nesporazumljenja. Mož je pričel svojo ženo sovražiti ter jo pretepati, ker si je vlepel v glavo, da ni on oče otroka, ki bi ga imela roditi. Rozalija je bila ponovno prisiljena, da se je zatekla k svojim staršem. Do katastrofe pa je prišlo dne 22. avgusta 1926. Ko je prišel Ladislav Tot zvečer nekoliko vinjen domov, je našel ženo že v posteli. Po kratkem prepiru je Tot, kakor pobesnel, zgrabil nož ter zabodel soprogo v vrat. Ko je videl, da je njegova žena mrtva, se je preoblekel pustil pri mrtvi luč ter odšel kakor bi se ne bilo nič zgodilo, z materjo na orožniško postajo v Dolino in se prijavil.

Orožniki so našli Totovo umorjeno sredi sobe, ležečo na trebuhu. Bila je v srcaji in spodnjem krilu. Vse okrog nje na posteli in na tleh je bilo oblit s krvjo. Sodna zdravnik sta naslednji dan ugotovila nič manj kakor 13 ran vrezan na truplu Rozalije. Tot je ženo naravnost razmesaril. Imela je razrezano lice, vrat okrog in okrog prerezan in poleg tega vreznine po vsem hrbtu. Kako nečloveško je postopal zločinec, je videti iz dejstva, da se mu je nož pri mesarjenju skrhal in zakrivil. Smrt je morala nastopiti radi izkrvavitve po nekaj minutah.

Obtoženec se zagovarja, da je izvršil dejanje v duševni zmedenosti. Bil je že pred enim letom pred poroto, a je bila razprava takrat preložena, da se ugotovi duševno stanje obtoženca.

Današnja razpravo vodi vdss. Sterger, votanta sta dss. Serbec in okr. sodnik dr. Adamič. Zapisnikar dr. Grmovšek, državni pravdnik dr. Hojnik, zagovornik dr. Kumbatovič.

Po prečitaniu obtožnice prične Ladislav Tot na dolgo in široko pripovedovati svoje življenje pred zakonom in v njem. Govori sicer težko slovenski, a ga ni treba dosti spraševati, ker je po naravi zgovoren. Kadarkoli omenja svojo pokojno ženo, se mu stori milo in govori med vzdihovanjem in lokom poln spoštovanja o svoji soprogi. Priznava krvavo dejanje, o njegovi natančnejši izvršitvi pa ne ve ničesar. Ko je prišel kritičnega večera domov, je odložil vse svoje stvari iz žepa na mizo. Tudi žepni nož je bil poleg. Po kratkem prepiru z

ženo ga je popadla nerazumljiva besnost, v kateri je izvršil strašno dejanje. Ne spominja pa se niti tega, kdaj in kako je zgrabil za nož in ga odprl ter napadel ženo. »Zakaj pa nisi po sebi pričel rezati?« vpraša predsednik. — »Bolje bi bilo!«, odvrne obločani Ladislav.

Med pričami je bila prva zaslišana ona ženska, ki je dajala recepte in »ar-cnije« pokojni Rozaliji za pridobitev moževe ljubezni. »Ali je tista coprnica tukaj?«, pozove predsednik slugo, naj stopi po ženo. »Dobar den!« pozdravi vstopivša bosa ženica s culico in dežnikom in spravi dvorano v veselo razpoloženje. Na vprašanja odgovarja v lepem slovenskem medijumskem narečju. Predsednik jo poučuje o svetosti pri-sege. »Dvignite prve tri prste desne roke!« — Ženici se ne posreči takoj pokazati pravih treh prstov. »Kaj nič ne hodite v cerkev? To pomeni Sveto Trojico!« — »O ja grem v cerkev!« — »Pa menda v luft gledate, ne?« Vi znate torej coprati?« — »Jaz nikoli! Pomagam le komu, kakor so mi svetovale stare ženske. Nikoli pa še ni nobena stvar komu škodila!« — »Coprnica« je dajala pokojni Rozaliji lubje bukovih dreves, ki rastejo križem drug preko drugega kakor bi se rada imela ter ji nasvetovala, da to skorjo skuha in si s tekočino umije svoje oči in spolovilo ter da to piti možu, da jo bo zopet vzljubil. — »To torej pomaga, da se zakonci ne pretepa?« — »Če je božja volja tako!«, odvrne ponižna ženica. — »Ali znate tudi pomagati, če koga kača piči ali pes obkolje?« — »Ne, nisem noben doktor!«

Skoro vse ostale priče so madžarske narodnosti. Njihove izjave je prevladal tolmač z dolnjelendavskega sodišča ofi-cijal g. Gomboši. Zasliševanje prič je trajalo ves dopoldan. Odpovedala se je pričevanju obtoženčeva mati.

Razprava je bila ob 13.30 prekinjena in se je nadaljevala zopet ob 15.30.

Uvedba polnočne brzojavne telefonske službe pri pošti Celje.

Dne 17. septembra je bila pri pošti Celje začasno uvedena polnočna brzojavna in telefonska služba.

Konkurenca.

Da je tudi med postrežki konkurenca jako huda, priča naslednji slučaj, ki se je pripeljal na Glavnem kolodvoru. Postrežček Franc C. je obital tovarišu Jakobu, da odira potnike, ker je za prenos prtljage do hotela »Meran« računal nekemu tujcu 50 Din, dočim računa on samo 15 Din. Beseda je dala besedo in Jaka je zgrabil svojega tovariša in mu pod utisi velike boksarske borbe v Chinu narahljajl kosti. Zagovarjal se bo moral pred sodiščem.

Velika invalidska tombola.

Udruženje vojniinvalidov v Mariboru priredi v nedeljo dne 2. oktobra ob 13.30 popoldne na Trgu Svobode javno veliko tombolo v korist najrevnejšim članom. Glavni dobitek so: Prva tombola: Kompletna opremljena spalnica iz trdega lesa v vrednosti Din 10.000; druga: moško kolo v vrednosti Din 1.800; tretja: kuhinjska oprema v vrednosti Din 1.500; četrta: voz premoga v vrednosti Din 1000; peta: vreča fine moke v vrednosti Din 500. Razven tega teče nad 500 manjših krasnih dobikov. Vsi važni dobiki so razstavljeni pri trgovcu K. Preišu v Gosposki ulici. Cena srečke samo Din 3 komad, in se dobe po vseh tobacnih trafikah mesta Maribora in v pisarni Udruženja vojni invalidov Rotovski trg 6 med uradnimi urami vsako sredo, soboto in nedeljo od 9.—11. ure. V slučaju slabega vremena bo tombola prihodnjo nedeljo.

Kino Apolo

Do srede

Ustvarjena za ljubezen

Krasen orientalski film. Egipt, talinstveni Nil, grobovi Faraonov. Krasotica Leatrice Joy v glavni uloži. Svengali z novim programom.

Pozor! Pride najkrasnejši film sezone

VSTAJENJE

Mariborski in dnevni drobiž

Strašna nesreča v Scherbaumovi kovačnici

Včera popoldne se je v kovačnici Scherbaumovega mлина dogodila strašna nesreča. Kovač Andrej Lorbek in Josip Eiletz sta v svrhu upogčenja razgravela cev, ki se rabi pri parnih pečeh. Razgreti del cevi se je pa nenadoma s tako silo ugnil, da je oba v delo zatopljena kovača treščil po glavah. Lor-beka so z razbito lobanjo prepeljali v bolnišnico, kjer je v dveh urah umrl od strašne poškodbe. Poškodbe Josipa Eiletza k sreči niso smrtonosne. Lor-bek zapušča ženo in malega otroka.

Volilcem za Trgovsko zbornico

Volilni odbor Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je razpisal volitve, ki se bodo vršile 30. oktobra. Od 25. tm. do 8. oktobra teče reklamacijski rok. Vsled tega poziva vrhovni obrtniški svet vse volilce, da vpogledajo v ob-činskem uradu, ali so vpisani v volilni imenik. Zaupniki organizacij naj takoj prve dni pregledajo imenik, če so vpi-sani vsi obrtniki v volilnem imeniku in naj izvršijo reklamacije.

Reklamirati more obrtnik, ki je vpi-san v volilnem imeniku. Formularji za reklamacije se dobe tudi v pisarni vr-hovnega obrtniškega sveta, Beethovno-va ul. 10 v Ljubljani.

Vsaki reklamaciji je treba priložiti uradne listine in sicer: če kdo ni vpisan v volilni imenik, je priložiti obrtni list in potrdilo davčnega urada, iz katerega je razvidno, koliko plačuje obče pri-dobnine. Če pa je kdo vpisan v volilni imenik, a ne izvršuje več obrta ali je umrl itd., pa je priložiti reklamacijo, če je obrt opustil, potrdilo sreskega pogla-varstva, če je pa umrl, pa potrdilo žup-nega urada.

Potrdila, ki jih v svrhu reklamacij iz-dajajo sreska poglavarstva, župni uradi ali sodišča, so v smislu čl. 15 volilne u-redbe kolka prosta.

Drava narašča.

Jesensko deževje zadnjih dni, ki se v izobilju vlija na vso pokrajino, je do-dobra napojilo zemljo in se z bregov v velikih količinah nabira v naraslih po-tokih in hudournikih. Vode, ki jih prito-ki Drave zbiraajo in oddajajo v njeno globoko strugo, so tako obilne, da je Drava narasla za 2 metra 10 cm nad normalo. Iz varnostnih razlogov so mo-rali opustiti tudi tovarni promet z bro-dom.

Pomagaite ustanovljati knjižnico ob meji!

Zveza kulturnih društev priredi 1. in 2. oktobra nabiralni dan za obmejne knjižnice. Nabirale se bodo knjige in de-nar. Prepričani smo, da naš narod ob meji ne bo več mogel trditi, da se Maribor premalo briga za njegov napredek. Mariborčani so se vedno radi odzvali klicu z meje in se bodo tudi tokrat in tem rajše, ko gre le za knjige, ki ple-snijo pod streho in za skromen dar — 1 Din. Seveda, če bo kdo tako ljubezniv in bo dal več, se ne bo odklonilo.

Gostilničarska nadaljevalna šola v Mariboru.

Vpisovanje bo v petek, dne 30. sept. od 14.—16. ure in v nedeljo, dne 2. okt. od 10. do 12. ure v pisarni ravnateljstva državne trgovske akademije na Zrinjskega trgu št. 1 I., vrata 28. K vpisova-nju mora prinesiti vsak vajenec ož. va-jenka zadnje šolsko izpričevalo, potrdilo zadruga in Din 50 vpisnine kot donesek za učne pripomočke. Opozorjamo vse gostilničarje, restavratore, kavarnarje, hotelirje itd., da morajo vsi njihovi va-jenci in vajenke brez izjeme obiskovati gostilničarsko nadaljevalno šolo; zato jih je treba pravočasno vpisati. Ponav-ljalni izpiti se bodo vršili v ponedeljek, dne 3. oktobra od 16. ure dalje. Reden pouk prične v sredo, dne 5. oktobra. — Natančnejše podatke zvedo učenci in učenke v šoli.

Zlatarski delavci.

zlasti zanesljivi in spretni invelirski vstavljevalci diamanov dobe pojasnila o službi pri mariborski Borzi dela.

Prazna stanovanja

Stanovanjsko sodišče v Mariboru raz-pisuje oddajo sledečih praznih stano-vani: 1. Studenci, Zrinskega ulica št. 2, pritličje, 1 soba s štedilnikom od stran-ke Alojziji Stihar. 2. Studenci, Erjavče-va ulica št. 3, 1 soba, kuhinja in pritli-kline od stranke Ivan Ledvinka. 3. Pre-šernova ulica 34, pritličje, 3 sobe, ku-hinja in pritlikline od stranke Marije Kaučič. 4. Tržaška cesta 53, pritličje, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od stranki Anton Razinger. 5. Židovska ulica št. 12, dvorišče, 1 soba s štedilnikom od stran-ke Anton Medved. 6. Vetrinjska ulica št. 12, dvorišče, 1 soba s premakljivim šte-dilnikom od stranke Ferdinand Krebs. 7. Slovenska Bistrica št. 110 I., 1 soba s štedilnikom od hišne posest. Roze We-siag. 8. Radvanje, Zg. Radvanjska c. 68, 1 soba s štedilnikom od stranke Antona Narat. 9. Pobrežje, Zrkovska c. 72, 1 soba, kuhinja in pritlikline od stranke Iv. Kac. 10. Pekel pri Poljčanah 44, 2 sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Franjo Haber. — Prošnje za dodelitev teh stano-vanj je vložiti najkasneje do četrтка, 29. t. m. dopoldne.

Jesen.

Po viharu nedelji, ki je v okolici, zlasti v Ptuj, napravila mnogo škode. Je sledila deževna noč. Ponedeljek je bil deloma oblačen deloma solnčen, vendar ni obetal prijetnega vremena. Že okrog sedmih zvečer so padla prve kaplje in raho rosile vso noč. V jutranjih urah se je vtilo, pa zopet ponehalo. Vreme se je navzelo tihišne jesenske nestano-vitnosti, ki bo še trajala, kajti ni izgle-dov, da bi se v doglednem času nagnilo na bolje.

Jesenske tekme psov ptičarjev, ki jih priredi »Klub ljubiteljev ptičar-jev« iz Ljubljane v Mariboru, so se mo-rale radi nepričakovanih ovir preložiti na nedeljo, dne 9. oktobra in eventuelno na ponedeljek, dne 10. oktobra z že ob-javljenim sporedom. V poštev pridejo mladinske, poljske tekme in v slučaju zadostnih prijav tudi jesenske vzrejne tekme. Interesente prosimo, da pošljejo čim prej svoje prijave.

Napad — posledica ljubosumnosti.

Strojevodja Ignac S. se je v nedeljo ponoči vračal proti domu. Na Betnavski cesti je srečal sprevednika Ivana Ž., ki ga je ustavil in se ga dejanski lotil. Ko je sprevednik potegnil nož, je strojevo-dja zbežal proti gostilni »Pri gozdnem Tončku«. Razjarjeni napadalec je vrgel za njim odprt nož in mu prerezal 300 Din vreden suknjič. Ko je posredovala policija, so šele zvedeli za globlje vzro-ke nepričakovanega napada. Napadalec Ivan Ž. je priznal, da je hotel z nožem Ignaca, ker mu je zapeljal žena in se mu sedaj še posmehuje. Ljubosumni soprog je bil močno razburjen in je pripomnil, da ne prenese take sramote in je grozil celo s samomorom. Ignac se je zagovar-jal, češ da je vse izmišljeno, kar pripo-veduje ljubosumni sprevednik, nakar je bila zaslišana tudi njegova žena, ki je težke slutnje svojega soproga pred pri-čami potrdila. Zadevo bo reševalo so-dišče.

Triglavanil

V soboto, dne 1. oktobra pride v Ma-ribor I. R. Mukolovecky, da pregleda novo izdajo križevačkih štatutov, pre-dno gredo v tisk. Njemu na čast se vrši zvečer pri »Zamorcu« krokarski zbor. Predhodno so krokarski izpiti pod nie-govim ličnim predsedstvom. Udeležba za vse mariborske starešine in aktivne Triglavane obvezna. Vsi morajo biti na mestu ob 8. uri zvečer. Kdor ima popol-dne čas, naj pride ob pol 5. na kolodvor k sprejemu I. R. Mukoloveckega. V pon-deljek 26. septembra ob 6. sestanek Tri-glavanov v Centralu glede predpriprav. Kandidati za izpiti dobijo tamkaj tudi skripta. — Odbor.

Velika kavarna.

V četrtek in petek najsenzacionalnejše gostovanje te sezone v Veliki ka-varni??? — 1170

Mestna Orjuna Maribor

sklicuje članski sestanek na petek, dne 30. t. m. ob 20. uri v malo dvorano Na-rodne doma. Udeležba obvezna. 1171

Miljonarska karijera

Mož, ki krona boksače — Predstave z miljonskim čistim dobičkom

Spiritus rector svetovne senzacije tekme obeh junakov najmočnejših pesti je za veljake današnje dobe nekaj podobnega, kot je bil za madžarske kralje pokoini knezoškof Czernoch. On deli krone, imenuje se pa Tex Rickard. To je tip Amerikanca od danes, od včeraj in najbrž tudi od jutri. Mož, ki je v življenju že vse poskušal, ki je bil pometač, hlapec, iskalec zlata itd. kateremu se je mnogo posrečilo, mnogo pa tudi ponesrečilo. Danes pridobi milijone, jutri jih izgubi. Tako se je že večkrat izmenjavalo, sedaj pa vse kaže, da igra z najsrečnejšo svojo karto — s fanatično strastjo današnje dobe do rokoborbe s posebno v Ameriki do fanatizma razvitim kultom najmočnejših pesti. Karta, s katero danes ta mož igra, je dobra in nosi težke milijone.

To dobro karto je našel Rickard pred dobrimi 20. leti. Po raznih spekulacijah in pustolovščinah je bil ravno na »suhem«, ko je z drugimi postopaci vred bral razglas nekega čudaka iz Nevade, da stavi za tedanje dobo ogromno svoto 30.000 dolarjev na izid rokoborbe dveh rokoborcev, znanih edinole gostom nekaterih barov. Razpis ogromne stave je naravno izzval ogromno senacijo in Rickard kot prebrisana glava je v tej senzaciji našel svoj adut. Obiskal je takoj čudakega razpisovalca nagrade in oba rokoborca ter aranžiral celo predstavo in z njo zvezano veliko loterijo med tisočimi obiskovalci, katere je senzacija čudakega nagradnega razpisa nekako dobrodelno vzdramila iz dolgočasia ter zavzela za rokoborbo, ki do tedaj še ni vzbujala posebne pozornosti iven gostilniških prostorov. Rokoborba sama je mnogoštevilne gledalce tako razvnela, da Rickard kot aranžer cele senzacije ni imel več miru pred zahtevami, naj čimprej najde in uprizori nekaj podobnega.

Od vseh poslov, ki jih je mož do tedaj opravljal, je bil ta s prvim početkom najzdatnejši in tako ni čuda, da je Rickard odkrival križem severne in južne Amerike mojstre težkih pesti ene-

ga za drugim. Ko je spravil v areno v San Francisku celo zamorskega boksača, je senzacija dosegla svoj višek. Za rokoborbo so se iz samega sovraštva do emancipacije črncev začeli po celi Ameriki zanimati tudi krogi, ki se poprej sploh niso hoteli brigati za rokoborbo, katero je Rickard uvedel kot veliko, a vendar ne splošno senzacijo dneva. Stave pri tej rokoborbi so daleč prekosile vse, kar je bilo doslej, ker so najzagrizenjši Amerikanci iz mržnje do zamorca stavili na njegovega nasprotnika. Aranžer je imel od te tekme nepričakovano visok dobiček.

Ko sta se bila Dempsey in Carpentier, je Rickard kot aranžer boksaških prireditelj prvič zaslužil milijon dolarjev. S prvim mošтром se je namreč pogodil za 300.000, z drugim za 200.000, čistih dohodkov je bilo 1.650.000 dolarjev.

Tex Rickard je postal pravi diktator pri izbiri boksaških prvakov. Samo v njegovih arenah kronana fizična moč dobi svetovni blesk. Vse drugo zatemni takoj po svojem pojavu. Mož pa tudi psihološki najtehtnejše izbira borilce svoje arene. Ko je spravil skupaj črne in bele rokoborce, le natančno prevažal, kako bo to delovalo na mnogoštevilne ameriške kroge, ki se do tedaj niso niti zmenili za boks. Amerikanca in Francoza je spravil skupaj ravno v času, ko so vsi listi obdelovali ameriške meščane s poročili o sporu radi medvojnih dolgov med Ameriko in bivšo antanto. Tudi Tunney, današnji svetovni boksaški prvak, ni samo radi svojih pesti prišel v Rickardovo areno. Tedaj se je ameriška javnost slučajno navduševala za svoje udeležence svetovne vojne in Rickard je sledil temu razpoloženju s tem, da je postavil v areno Tunney-ja, bivšega vojaka mornarice in Dempsey-ja, ki se je vojaški službi odtegnil.

Mož ima podobnih psiholoških trikov še več in velikansko zanimanje za zadnjo tekmo je porok, da si bo še lepe milijone priljudal s svojo karto.

Sport in politika

O zanimivem slučaju zlorabe sportske organizacije v politične svrhe poročajo iz Prage. Za občinske volitve je postavil svojo listo tudi bivši poslanec in minister Stříbrný, ki je bil radi nesoglasij z vodstvom izključen iz narodno-socialistične stranke in je ustanovil svojo stranko. Na svojo kandidatno listo je postavil Stříbrný tudi centerhalfo znanega praškega nogometnega kluba »Sparta«, Karla Peska, ki je splošno znan pod svojim sportnim imenom Kada. Kada uživa v sportnih krogih mednarodni sloves in ga je ob priliki meddržavnih tekem v Italiji glavno italijansko sportno glasilo nazvalo »Caruso nogometa«. Karel Pesek je po poklicu državni uradnik odličnih sposobnosti, zelo naobražen ter uživa v Pragi kot nogometaš in tudi drugače veliko popularnost. Stříbrný, ki je predsednik sportnega kluba »Sparta«, se nadeja, da bo z apelom na vse sportnike, naj volijo Kada, združil znatno število glasov na svojo listo. Vsekakor originalen način pridobivanja volilcev.

Radio na čeških šolah.

Češkoslovaška je znala velik napredek radija izrabiti tudi že za vzgojo na svojih učnih zavodih. Mnogo osnovnih šol si je nabavilo po pridnosti učiteljev lastne sprejemne aparate. Razen tega je pa samo naučno ministrstvo razdelilo doslej že preko sto aparatov in jih bo tudi v bodoče do-deljevalo osnovnim in meščanskim šolam. Te dni sestavljajo poseben program, ki ga bodo pošiljali po radiju osnovnim in meščanskim šolam. Nadzorstvo nad programom in oddajanjem materiala za šole bo vodila posebna komisija, postavljena v prosvetnem ministrstvu. Če primerjamo ta napredek v Češkoslovaški z raznimi naših ljudskih šolah, se nam zdi, da smo za pol stoletja zadaj!

Sah

Match Capablanca — Aljehin

Četrta partija remis.

V nadaljevanju četrte partije med Capablancem in Aljehinom, ki je bila prvotno prekinjena, se je Aljehinu končno posrečilo izboljšati svojo pozicijo, tako da je končala igra po 49. potezah remis. Stanje je sedaj še vedno 1:1.

Maribor - Varaždin 4½ : 3½

1. Pirc ½ Kalabar ½
2. Kramar 1 Jahn 0
3. Poljanec 1 Preis 0
4. Stupan 1 Kraus 0
5. Ostanek 0 Kadřavek 1
6. Hočevnar 1 Knežević 0
7. Mešiček 0 Severinski 1
8. Golec 0 Hikec 1.

Maribor je poslal včeraj v Varaždin sicer res »vse, kar leze ino grede«, pa vendar je zmagal samo z diferenco ene točke. To je pripisovati pač nezadostnemu treningu in pomanjkanju rutine pri nekaterih mariborskih igralcih, kajti pod ugodnimi okoliščinami bi lahko postala, ki je včeraj igrala z Varaždinom, zelo uspešno nastopila tudi proti najmočnejšim klubom v državi. Tem bolj časten je rezultat za Varaždin. Varaždinci so se zelo dobro držali, pa tudi sreča jim je stala nekoliko ob strani. Partije so bile zelo zanimive, borba zelo napeta, in so ji z zanimanjem sledili številni gledalci. Na prvi deski je bila partija zelo ostra, ker sta oba nasprotnika igrala na zmago. Pirc je žrtvoval kvaliteto za pozicijo, toda Kalabar se je zadovoljil samo z enim kmetom, pozneje je pariral vse nastavljene pasti in v končnici je bila pozicija remis radi neenakih tekačev. Kramer, Poljanec in Stupan so svoje partije sigurno dobili, med tem ko je Ostanek izgubil, ker je igral nekoliko pod svojo občajno močjo. Hočevnar je v ostrem napadu porazil Kneževića. Mešiček je imel od začetka zelo težko pozicijo, pozneje pa se je znatno popravil, tako, da mu je Severinski ponudil remis, toda Mešiček je hotel po nepotrebnem remis-pozicijo forsirati in je izgubil. Za medmestne tekme je to najsibša taktika! — Golec je imel že popolnoma dobljeno pozicijo, pa je pozneje napravil nekaj slabih potez in izgubil.

Sokolstvo

Društvena tekma »Sokola« v Studencih. Sokolsko društvo v Studencih, ki je znano kot eno najdelavnejših v mariborski okolici, je priredilo v nedeljo 25. t. m. društveno tekmo, ki je prav dobro izpadla. Povprečno je bilo doseženih 75% dosegljivih točk, kar je za Studence — delavsko naselbino velik uspeh. Pod vodstvom sodnikov br. Cilenška, Lintnerja in Vrancea so tekmovali vsi oddelki. Prvak društva z 86% točk je postal br. Loize Ferš, tačasni načelnik, ki je pred kratkim končal svezni tečaj. Med članicami je zmagala s. Šuster Marica, pri moškem naraščanju Franjo Rajh, pri gojenkah Marija Guštinčič. Razen prostih vaj, droga, bradlje, koze in konja so vzbujale zanimanje posebno vaje lahke atletike (metanje kroglice in žoge, skoki in teki). Brez dvoma je ta prireditev stališče studentskega Sokola, ki ima vsled svoje delavnosti za bodočnost načrtan velikopotezen načrt, zelo ojačala. Posebno pohvalo zasluži br. Cilenšek, ki je ves svoj prosti čas porabil za vodstvo treninga, večkrat že ob svitu zore. Sploh je bil duša plodnosne prireditve, zato je lahko ponosen na uspeh. Tako društvo zasluži nač vsestransko pomoč in podporo! Le tako naprej po načrtani poti!

Obsodba pruskih loterijskih slepariev.

Glavna krivca znane velike sleparije pri pruski državni loteriji sta pred porotnim sodiščem Berlin-Mitte predela svojo kazneni in sicer višji loterijski tajnik Schleinstein eno leto, 8 mesecev težke ječe in 500 mark globe, višji inspektor Böhm pa 2 leti težke ječe in 1000 mark globe. Sokrivci pa še čakajo na razpravo.

Sport

ISSK. Maribor — SD. Rapid

Finale za poškodbeni fond.

Prihodnjo nedeljo se bo odigrala v Mariboru finalna tekma za pokal v kortist poškodbenega fonda med prvakom mariborskega okrožja Rapidom in Mariborom. — Srečanja Maribora z Rapidom so v našem lokalnem sportu največja senzacija in vzbujajo obilo pozornosti. Oba nasprotnika sta v jesenski sezoni zaznamovala razveseljiv napredek in ni izključeno, da bodo, kakor običajno, obojestranska prizadevanja po izboljšanju, oziroma ohranitvi pozicij, dvignila povprečni nivo domačega sporta in nudila dovršeno, tehnično popolno, kombinatno in taktično dozorlo igro, ki bo v čast zmagovalcu in premagancu.

MOLNP (službeno).

V prvenstveni tekmi Rapid: Železničarji, ki se je imela vršiti 25. tm. je zmagal Rapid par forfait 3:0. Ker SK Ptuj na dopis MO z dne 21. tm. ni odgovoril, se sklene, da se prvenstvena tekma Rapid:Ptuj 27. nov. igra v Ptuj, v Mariboru pa isti dan Svoboda:Železničarji. Ker termin 16. okt. odpade radi olimpijskega dne, se preloži prvenstvena tekma Merkur:Železničarji na 23. okt. Za delegata MO pri sodniški sekciji se ponovno izvoli g. Pukl. — Tajnik.

Kolesarska dirka.

V nedeljo 2. oktobra priredi kolesarsko društvo »Perun« dirko na progi Maribor—St. Ilj. Tekmovalo se bo v treh skupinah: seniorji, novinci in naraščalniki do 12 let. Prijave naraščajnikov sprejema g. Nabergoj.

„Franc Jožef II.“

V Zirlu je orožništvo prišlo nekega Henrika Grimma, rodom iz Braunschweiga, ki se je po tirolskih vaseh izdajal za sina pokojnega avstrijskega prestolonaslednika Radoifa in baronese Večere. Slepac je med drugimi »dokumenti« razkazoval tudi nekaj testament, s katerim naj bi bil prestolonaslednik Rudolf malo pred svojo smrtjo njega — svojega malo poprej rojenega sina — imenoval za svojega pravega naslednika, ki naj pozneje enkrat na prestolu prevzame ime Franje Jožef II. Slepca, ki pa ni videti pri zdravi pameti, bodo tirolske oblasti odvedle v domovino.

Čeden pridigar

V Londonu so razkrili senzacionalno sleparijo. Pridigar Williams, ki je ustanovil veliko cerkveno občino in že več mesecev z velikim uspehom vršil duševno skrbstvo, se je razkrinkal kot bivši kaznjenec. V Londonu je prišel iz Amerike s priporočilom škofa neke sekte. Cerkev, v kateri je Williams uspešno deloval, je od države priznana. Ko se je sedaj slučajno ugotovilo, da je priljubljeni pridigar v Ameriki odsedel 9 mesecev ječe radi ponarejanja raznih dokumentov, in da nima nobene kvalifikacije za duhovnika, je nastalo težko vprašanje, ali so veljavne številne poroke, katere je opravil tekoni svojega londonskega delovanja. V Angliji je namreč tako urejeno, da veljajo poroke priznanih cerkv enako onim, ki so bile izvršene tudi pri civilnih oblastih. Zakonci, katere je sleparski pridigar zvezal, bi morali sedaj obnoviti poroke pred za to določenimi uradi. Eni bodo to gotovo storili, pri drugih bodo pa velike težave, ker bi žena rada obnovila poroko, dočim le mož vesel, da se je cela stvar tako lepo razbila, ali pa na robe. Sodniki so že v strahu pred pravdami, ki bodo iz tega nastale.

Mussolini ni gizda:

Mussolini je s posebno okrožnico že ponovno prepovedal imenovanje ulic, trgov, ustanov in društev z njegovim imenom ali pa z imenom njegovih sorodnikov. Diktator je res najsikromnejši človek na svetu. Zadostuje mu, da nosi Mont Blanc njegovo ime. V nižjih regijah pa vbija ljudem svoje ime na druge načine trajno v spomin.

Ford ni več kralj avtomobilov

Fordova tovarna v Detroitu omejuje svoj obrat. Na sosednem področju v River Rouge Dearbornu se pa urejuje druga velikanska tovarna, ki ne bo zaposlila 40, ampak 60 tisoč delavcev ter v svojih oddelkih izdelovala tudi vse avtomobilске dele. Fordov tekmeec je General-Motor družba, ki je pred 6. leti izdelovala letno 214 tisoč avtomobilov in bo sedaj zvišala svojo produkcijo na 2 milijona avtomobilov. Že v prvi polovici letošnjega leta je spravila 900 tisoč vozov na trg. Newyorška borza ceni to družbo na 2 milijardi dolarjev. Forda so prekosili. Težko, da se sploh loti tekme z gigantnim konkurenčnim podjetjem. Tudi njegovo odrešništvo je prenehalo. Z naravnost pravilnim čarom so ga obdali, ko je še na tisoče peres opisovalo reforme njegovih delavnic, delo po »tekočem traku«, človeka, spremenjenega v stroj itd. Danes je Ford premagan vojskovodja in na marliško polje ne letijo orja, ampak krokavci. V Ameriki je bila precej časa moda pridigarske halje preko navadne obleke. Tudi Ford ima svojo apostolsko zgodovino. Z ekstremnim kapitalizmom je hotel ljudi osrečiti, ponižal jih je pa na stroje brez duš. Danes ne piše več knjig in ko zbira ogromen kapital za boj proti konkurenči, nima prav nobene odrešniške geste.

Dva milijona za gosli.

Nedavno so bile na neki dražbi prodane prvine Stradivarijeve gosli za milijon 640.000 čeških kron, t. j. za 2.155.000 Din. Baje je to najvišja cena, ki je bila kedaj plačana za gosli, četudi so bile Stradivarijevega izdelka. Srečen lastnik tega dragega instrumenta je danes virtuoz Zoltán Szekely.

Maksim Gorki:

Otroška leta

9 Poslovenil dr. I. D.

Nagnil se je in me je poljubil na čelo; nato je začel govoriti, rahlo božajoč mojo glavo z malo, trdo roko, po mazano z rumeno barvo, ki je je bilo posebno mnogo na krivih ptičjih nohtih.

»Malo prehudo sem te takrat, bratec. Raznel sem se bil zelo; ugriznil si me, praskal, no, pa sem se tudi jaz razjezil. Vendar ni nesreča, da si preveč pretrpel — bom prihodnjič upošteval! Vedi: kadar te svojih kdo, od rodovine, bije, ni to žaljenje, ampak nauk! Tujemu se ne daj, če te pa tvoji, to nič ne stori! Misliš, da mene niso bili? Mene so, Oleša, tako bili, da si ti niti v grozljivih sanjah ne moreš predstavljati. Meni so toliko hudega prizadejali, da bi sam gospod Bog jokal, ko bi bil videl! In kaj je bilo? Bil sem sirota, beraške matere sin, pa sem le prišel do svojega, — sem starešina ceha, zapovedujem ljudem.

Pritisnil je k meni suho, čedno telo in mi začel pripovedovati o svojih otroških dneh s krepkimi in težkimi besedami, ki jih je skladal drugo k drugo lahko in ročno.

Njegove zelene oči so se svetlo razplamenele, zlati lasje so se mu veselo očetinili; znižal je svoj visoki glas in mi govoril v lice.

»Glej, ti si prišel s parnikom, para te je pripeljala, jaz pa sem v mladosti sam, s svojo silo vlačil po Volgi navzgor barke. Barka — po vodi, jaz — po bregu, bos, po ostrem kamenju, po sipinah, solnce pa od jutra do noči! Solnce ti žge v vrat, glava ti kipi, kakor lito železo, ti pa se skrčiš v tri gube, — kosti ti škripljejo, — greš in greš, in ne vidiš poti, ker so oči zalite z znojem, duša pa joče, solze se ti valje po licu, — eh, Aljoša, to je hudo! Greš, greš, pod jermenom se zvališ, z nosom v zemljo, in še vesel si: mogoče, da ti je vsa moč čisto pošla, in tedaj si odpočiješ ali pa izdihneš! Glej kako smo živeli pred obličjem Boga, pred milostljivim Gospodom Jezusom Kristom! ... In tako sem trikrat premeril mater Volgo: od Simbirskega do Ribinskega, od Saratova do semkaj, od Astrahana do Makarieva, na se-

menj, — in to je mnogo tisoč vrst. Četrto leto pa sem šel že kot nadzornik in sem pokazal gospodarju svoj razum! ...

Govoril je hitro in je rastel pred menoj kakor oblak, se preobrazil iz majhnega, suhotnega starčka v človeka bajne sile, — ki sam vleče proti toku reke ogromno sivo barko ...

Včasih je skočil s postelje, mahal z rokami in mi kazal, kako hodijo težaki v jermenju, kako izbrizgavajo vodo; pel je z basom neko pesem, skočil nato mladostno znova na posteljo in je, ves čudovit, začel še bolj nizko in glasno govoriti:

»No, zato, Aljoša, smo v pristanu na oddih poletni večer v Žiguljah polegli kjerkoli si že bodi pod zeleno goro, kuhali kašo, in ubog težak je začel srčkano pesem in vsi delavci so poprijeli, da te je mraz izpreletel. Volga pa je nekako hitreje začela teči in se do zvedno vzpela kakor konj, do samih oblakov! In vsako gorje — kakor prah po vetru: tako so se ljudje včasih utopili v pesem, da je kaša ušla iz kotla; tedaj je bilo treba kuharja namlatiti z zajemalko po glavi: poj, kolikor hočeš, le svojega dela nikar ne pozabi!«

Nekajkrat so hoditi gledat skozi vrata in ga klicali, jaz pa sem ga prosil:

»Ne odhajaj!«

On se je nasmehnil in zamahnil ljudem:

»Pojdite, vi tamkaj! ...«

Pripovedoval mi je do trdega večera in spoznal sem, da ded ni zloben in ne strašen. Do solz sem bil žalosten ob mislih na to kako trdosrčno me je naklestil, in tudi pozabiti nisem mogel.

Obiski dedovi so na široko odprli vrata tudi drugim, od jutra do večera je kateri sedel pri postelji in vsak si je prizadeval, da me pozabava. Več nego drugi, se je mudila pri meni babica; tudi spala je na isti postelji z menoj; najmočnejši vtis pa je napravil name v teh dneh ciganček. Čokati, širokoprsi, z ogromno kodrasto glavo, je prišel na večer, praznično oblečen v zlatokasti, svileni srajci, v žametastih hlačah in v čevljih, ki so škripali, kakor harmonike. Njegovi lasje so se svetili, bliskale se vprečne vesele oči pod gostimi obrvmi in beli zobje pod črno progo mladih bok, srajca je žare-

la, odbijajoč rdečo svetlobo vedno goreče svetilnice.

»Poglej sem!« je dejal, malo privihal rokav in mi pokazal do komolca golo roko, polno rdečih lis, »glej, kako mi je zatekla! Pa še hujše je bilo, precej je že splahnelo!

Poslušaj: ko se je ded razljutil in ko sem videl, da te raztolče, sem začel podstavljati to roko in čakal, da se šiba prelomi in da odide ded po drugo, ta čas pa te odnese babica ali mati! No, šiba se ni hotela prelomiti, bila je gibka, ker jo je namočil! A vseeno je na ta način manj prišlo nate — glej; koliko? Jaz, dragi, sem zviti!«

Zasmejal se je z ljubeznivim smehom, znova začel ogledovati zateklo roko in smeje je govoril:

»Tako te mi je bilo žal, da me je skoraj dušilo! Nesreča! On pa je le klestil! ...«

Zasopihal je kakor konj, tresel glavo in začel govoriti nekaj o delu; nenkrat mi je postal blizu, otroško priprosto.

Povedal sem mu, da ga zelo ljubim, nezabno priprosto je odgovoril:

»Vedi, da te imam tudi jaz rad, zato sem tudi prevzel bolečine, zaradi ljubezni! Ali misliš, da bi za koga drugega storil to? Nikdar ne! ...«

Potem me je tiho učil, oziraje se pogostoma na vrata:

»Kadar te bodo zopet bili, nikari se ne delaj trdega, ne napenaj telesa, slišiš? Dvakrat bolj boli, če se delaš trdega, popusti telesu svobodo, da bo mehko — leži kakor lepilo! In ne napihuj se, dihaj globoko in zelo kriči, — zapomni si to, to je dobro!«

Vprašal sem ga:

»Ali me bodo morebiti še bili?«

»Če te bodo?« je mirno odgovoril ciganček. »Seveda te bodo. Tebe bodo pač velikokrat trgali! ...«

»Zakaj?«

»Bo že ded dobil vzrok! ...«

In zopet me je skrbno začel učiti:

»Kadar te bo bil od zgoraj doli, da bo zviška udarjal s silo, — no, tedaj, leži mirno, mehko: če pa te bo tepel od strani, tako, da potegne šibo k sebi: kakor da bi snemal kožo, — tedaj se potegni tudi ti za šibo proti njemu, razumeš? To je boljše.«

Pomežiknil mi je s temnimi očmi in rekel:

»V teh stvareh sem bolj prebrisan, kakor sam policijski nadzornik.«

Gledal sem v njegov veseli obraz in sem se spomnil babičine pravljice o carjeviču Ivanu, o Ivanu — bedačku.

III

Ko sem ozdravel, mi je bilo jasno, da zavzema ciganček važno mesto v hiši: ded ni kričal tolikokrat in tako srdito nad njim kakor nad sinovi; kadar pa ga ni bilo zraven, je pomežiknil z očmi, potresal z glavo in govoril o njem:

»Zlate roke ima Ivan! Zapomnite si moje besede: iz tega človeka bo še kaj!«

Tudi strica sta občevala s cigančkom prijazno, prijateljsko, in nikoli se nista norčevala iz njega kakor iz mojstra Grigorija, kateremu sta skoraj vsak večer prizadejala kaj hudega in zlega: ali sta segrela na ognju držaje škarij, ali sta nastavila na sedalo njegovega stola žebelj s končnico navzgor, ali pa sta mu, polslepemu, podložila raznobarvne kose blaga, da jih je sešil v en kos, ded pa ga je zmerjal zaradi tega.

Ko je nekoč spal po obedu v kuhinji na klopi pri peči, sta mu namazala obraz s fuksinom, in dolgo je hodil okrog tako smešen, strašen: iz sive brade sta motno zrli dve zaplati okroglih očal, navzdol pa je visel dolgi, rdeči nos, kakor jezik.

Bila sta neizčrpna v takih domislekih, mojster pa je prenesel vse molče, le godrnjal je natihome, in predno se je dotaknil likalnika, škarij, klešč ali naprstnika, je močno močil prst s slino. To mu je prišlo čisto v navado; tudi pri obedu je, predno je vzel v roko nož ali vilice, oslinil prste, in s tem je vzbujal pri otrokih mnogo smeha. Kadar pa ga je zabolelo, se je na njegovem širokem obrazu pojavil oblak gub, ki so čudno drsele po čelu, dvignile obrvi ter izginile nekje na goli glavi.

Ne vem več, kako je gledal ded te zabave svojih sinov, babica jima je žugala s pestjo in vpila:

»Nesramneža, hudobneža!«

Tudi o Cigančku sta v njegovi ne navzočnosti govorila slabo, zasmehljivo, grajala njegovo delo, ga imenovala tatu in lenuha.

Vprašal sem babico, zakaj to.

(Dolge prihodnjice.)

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Slovenščina, nemščina, italijanščina.

V imenovanih jezikih poučuje posamezne ali skupine po najboljši metodi, v podnevnih ali večernih urah (začetek 1. okt.) ter potrjuje prevode (prestave) uradno veljavno pred sodiščem ali preskrbi sam iste listine. Prof. Miro Šilanc, sodno zapris. tolmač. Prijave Gosposka ul. 58, 9.—11. in 13.—15. 1167

Trgovec

Išče posojilo od Din 5.000—8.000 proti osiguranju na kratek čas. Za obresti se odda meblovana ali nemeblovana soba, moškemu ali ženski. — Poizve se pri: Stancar, Koroška c. 58. — 1166

Francoščina.

Leçons, théorie et pratique donne dame russe. Vojaški trg 2. Personnement 10.—12. et 18.—19. heures. 1168

Dve krasni cipresi,

kamnit nagrobni oval in železna nagrobna ograja se ugodno odda. Naslov pove uprava lista. 1172

Lepo meblovano sobo

s posebnim vzhodom oddam s 1. oktobrom. Tomšičeva ul. 6. 1173

Šolske torbice

nahrbtnike, jermene za knjige itd. na debelo in drobno pri IVAN KRAVOS, — Aleksandrova cesta 13. 830.

„Prva dalmatinska klet“

v Mariboru, Mesarska ul. 5



Toči garantirano pristno in preizkušano črno in belo dalmatinsko vino z otoka Vis Dnevno vsakokratne morske ribe po nizki ceni. Istotam se dobi tudi pristno dalmatinsko oljčno olje. Se priporoča

J. Povodnik

Pohištvo posteljnine vložki

matrace zastori posteljne odeje pohištveno tkanino itd. najboljše in najceneje pri

Karolu Preis Maribor, Gosposka 20

Brezplačni ceniki!

Morske ribe

se dnevno pečejo in pristna dalmatinska vina se točijo edinole v „Prvi dalmatinski kleti“ v Mariboru. Mesarska ulica 5. 418

Ovratnice, klobuke, srajce, nogavice, galanterijo in modne predmete si nabavite najboljše pri

IGO BALOH Vetrinjska ulica 18. 865

Pisarniške potrebščine

najboljše kvalitete kupite le pri

1125

Zlati Brišnik, Maribor, Slovenska ul. 11 Vse tiskovine po naročilu.

Kupujem divje kostanje

ter plačam najvišjo dnevno ceno.

Veletrgovina s surovinami IVAN SLUGA Maribor, Tržaška cesta 5 1156

Pohištvo

Priporočam svojo veliko zalogo jedilnic, spalnic, otoman, divanov, madrcev, klubskih garnitur, sobe za gospode od priproste do najfinejših izdelav. —

Zaročenci imajo posebne ugodnosti. 1084

Ernest Zelenka Maribor, Ulica 10. oktobra št. 5